

tychc

listopad 2019

Studentský
magazín

Gymnázia

Jana

Keplera

ob sah

Mladý politik

Vysoké školy

Jeden za všechny

Rozdělená Amerika

Čínské

dobrodružství

Téma: paměť

Plukovník Švec

Reportáž

Názory

Rozhovor

Učitelé for Future

Umělecká tvorba

5

6

8

9

10

Pomoz nám na nohy!

Hledáme pravidelné přispěvatele do našeho časopisu. Jediné co požadujeme je alespoň troška zodpovědnosti a chuť psát.

13

14

Odměnou ti bude super kolektiv, časté „pracovní“ dýchánky a spousta nových zkušeností.

16

19

V případě zájmu se neboj ozvat na:

22

casopis.tycho@gjk.cz

23

Editoriál

Někdo si už nepamatuje, o čem se psalo na minulé straně té napínavé fantasy knihy, někdo jiný si zase z videa odnese jen barvu košile toho vysokého pána a někdo úplně jiný se zase naučí text písničky po tom, co jí slyší asi tak potřetí. Mnohdy si pamatujeme různé věci z různých zdrojů. Co všechno si tedy pamatovat?

Paměť jež pozoruhodná a můžeme ji všemožně trénovat. Vždyť ne nadarmo se říká, že opakování je matka moudrosti. I když zapomínání také patří k životu. Lidský mozek je tak nastavený. Ale nezoufal bych.

Možná je to výhoda. Je přeci potřeba nějak třídit znalosti a fakta, co nám pomáhají k životu, a ty, co potřebujeme o něco méně. Bohužel si je nemůžeme jen tak uložit někam do kartotéky nebo na cloud a po čase si je zase hodit do hlavy a disponovat jimi. Mozek tak věci zapomíná. Horší je, že zapomíná i ty, které bychom zapomenout nechtěli. Co všechno si tedy pamatovat?

Úplně všechno! Diskriminant je stejně důležitý jako strukturní vzorec acetylenu a přesné datum krachu na newyorské burze je stejně důležité jako jméno hlavní postavy Dostojevského románu

Zločin a trest. No, kdyby pro nás bylo všechno stejně důležité, asi bychom se nevyznali pořádně v ničem. Řešíme tak, co je pro nás důležitější. Myslím, že pamatovat si fakta je stejně důležité jako pochopit souvislosti. Tyto dvě dovednosti tvoří duo, které když dokážeme aplikovat v nějaké látce, máme vlastně vyhráno. No a my máme ještě tu výhodu, že si můžeme vybrat, čemu dáme větší váhu a čemu se budeme věnovat. Nějaký společenský základ se hodí, ale všichni jsme přece jiní. Tak dbejme o sebe sama, nezoufejme a vybírejme si, co všechno si pamatovat!

Patrik Voříšek

Mladý politik

Možná jste si těch hezounů všimli, možná vás jen něco kolem nich, jako zatoulaná třpytka, cvrnklo do oka. A možná jste jen tak okrajově zpozorovali politické debaty, které se minulý rok na naší škole začaly odehrávat.

Mladý politik vlastně ve své podstatě není konvenčním spolkem, ale spíše jen trojčlenná skupinka lidí, kteří se ve stejnou chvíli sešli se stejnou myšlenkou - pořádat ve škole debaty s politiky.

Hned v prvopočátku museli překonat jisté obtíže, ne každému se totiž líbila myšlenka, že by měli být na školu zváni politici - přeci jen, škola je ze své podstaty apolitická a ví sám pán bůh, co by se dělo. Třeba by studenti byli z politika natolik nervózní, že by museli mít kartičky s předepsanými otázkami, aby se náhodou nespletli, na co že se to mají zeptat. Ale budiž, na druhou stranu připustíme, že politik je doopravdy někdo, kdo se snaží nahnat si preference, a ve své podstatě není zcela košer, aby tak činil na půdě státní školy.

Vše nakonec vyřešil jakýsi dokument, který byl vložen na stránky školy. Ten musel dotyčný politik podepsat, a zavázat se tak, že během besedy nebude své politické myšlenky propagovat. Mimo to je celá debata moderována členy spolku, kteří jsou povinni zasáhnout, kdyby se náhodou začala ubírat špatným směrem.

Hlavní myšlenkou Mladých politiků je fakt, že dokonce i zde na Keplerovi je politická gramotnost na, abych volně a zároveň i korektně parafrázoval jednoho z členů (který si nepřál být jmenován), ne zcela zářné úrovni. Přitom vyšší gymnázium je složeno z lidí, kteří už mohou volit, nebo budou moci v blízké budoucnosti, o všemožných stávkách a demonstracích, kterých se

zúčastňují, už snad ani nemluvě.

Za uplynulé druhé pololetí loňského školního roku proběhly tři úspěšné debaty (zde je možná nutno podotknout, že hned první z nich vyvolaly diskuzi, kolik studentů se takovéto debaty účastní ze zájmu, a kolik se pouze chce „ulít“ z výuky. Nakonec tedy došlo k dohodě, že diskuze budou probíhat až v odpoledních hodinách).

Závěrem je snad jen dobré podotknout, že fanklub mladého politika netrpělivě očekává nové debaty, které se již dozajista kvapem blíží (ač při podobné poznámce před členy spolku se dotyční jen rozpačitě šklebí, či skřípou zuby, potažmo velice podrobně zkoumají strop). **t**

Vojta Přerost

Wysoké školy

aneb jak na ně

Tato rubrika se věnuje vysokým školám, studiu v zahraničí a možnostem českého studenta. Pohled do studentského života spolu s jeho pozitivy, negativy i různorodou motivací jednotlivce zprostředkovávají bývalí i současní studenti Gymnázia Jana Keplera.

Přednášky na vysokých školách

Milana Dejaková

Když někdy v rozhovoru zmíním, že navštěvuji přednášky na vysokých školách, lidé se mě často začínou vyptávat, co to obnáší, jestli to není příliš odborné, těžké a zda všemu rozumím. V tomto článku bych vám ráda vylíčila, jaké to je, chodit na přednášky a pohybovat se v prostředí vysokoškoláků.

Možná se ptáte, jak se holka z prváku (teď už vlastně z druháku) dostala k podobným akcím? Často jsem sledovala přednášky od TEDx či jiných organizací podobného ražení na YouTube. Začalo mi to ale být málo a rozhodla jsem se, že si najdu něco podobného v Praze. Našla jsem jich opravdu hodně -

přednášky na různá témata, od humanitních po exaktní obory. Když jsem pak trochu zapátrala, zjistila jsem, že mnoho vysokých škol i jiných ústavů každoročně pořádají cykly přednášek, jednorázové přednášky i festivaly, často následované panelovou debatou nebo diskuzí. Jako příklad bych mohla uvést čtvrtěční cykly přednášek na MatFyzu v Troji či na UK.

Každému, kdo se alespoň okrajově zajímá o nějaké téma, doporučuji si zajít na nějakou přednášku. Stačí jen pár minut brouzdat po internetu a najít si to, co by vám mohlo vyhovovat.

A pokud ještě ani nevíte, jaký obor je „ten váš“, navštivte některou z akcí typu Noci vědců, Muzejní noci, Sto vědců či jakýkoliv den otevřených dveří. Z organizací, které pořádají podobné akce, bych ráda uvedla Český klub skeptiků či Městskou knihovnu, která každý měsíc vypisuje debaty, přednášky, besedy, promítání filmů i jiné, veřejnosti volně přístupné, akce. Rozhodně se není čeho bát, akce jsou veřejné a uvítají proto každého, kdo se chce dozvědět něco nového.

Je Cambridge ta pravá volba?

Kristína Králová ▼

Do teďka si pamatuju, jak mi přišel email o přijetí – otevřela jsem ho uprostřed češtiny s Jáchou a rozbřečela se na místě. Nemůžu říct, že by se mi splnil „životní sen“, protože jsem se definitivně rozhodla hlásit asi měsíc před deadline (vážně není nikdy pozdě!), ale dosáhla jsem něčeho, o čem jsem předtím uvažovala jen ve snech nejdivočejších. Doma měli radost, ve škole mi gratulovali spolužáci i profesori, dokonce i ti,

co mě nikdy neučili. Během celého procesu se ale nikdo, včetně mě, nezeptal, jestli je to ta správná volba. Protože co by mohlo být lepší? Výš už skoro jít nejde. A o to přece v životě jde, ne? Jít co nejvíc nahoru. Dneska, s BA Cantab titulem v ruce, je moje odpověď jiná.

Při rozhodování, kam na vysokou, jsem hodně tápala. Uvažovala jsem nad klasickou českou humanitní volbou – práva

a k tomu něco. Věděla jsem, že bych to zvládla, ale stejně tak jsem věděla, že z toho nejsem nijak nadšená. Když jsem si ale poprvé přečetla popis mého cambridgeského oboru, bylo jasno. Mělo to všechno, co jsem chtěla – uznávaný humanitní obor kombinující více předmětů (trochu jako gympl 2.0) a specifický styl výuky, kdy se často jede jeden na jednoho se špičkovými profesory. Mezinárodní prostředí by mi navíc

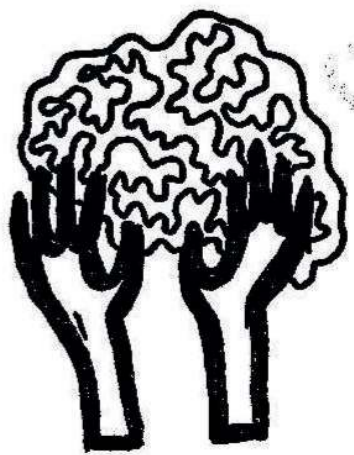
dalo nezávislý život v zahraničí, který jsem si vždycky přála. Znělo to, a pořád zní, perfektně.

Realita ale pak může být jiná. Krom všech svých akademických předností, architektonických krás, Harry-Potterovských tradic a kulturních hodnot s sebou totiž Cambridge přináší také neúprosně se navyšující horu práce, nemluvě o nedostatku času na učení, společenský život a spánek, přehnaně kompetitivním prostředí nebo i nemilosrdně naskakujícím dluhu v podobě studentské půjčky. Existenční krize se staly denní součástí mého života. Měla jsem ale ohromné štěstí – nadšení z mého oboru přetrvalo a našla jsem si téměř okamžitě úžasné kamarády, se kterými jsme se od začátku až do konce psychicky podporovali. Spousta lidí kolem mě stejné štěstí neměla a alespoň jednomu z cambridgeských úskalí podlehla. Mnoho z těchto případů bylo zaviněno tím, že přesně nevěděli, do čeho jdou, a brzy jim

došla motivace. A bez té to nejde. Několik z mých přátel budto měnilo obor (což na Cambridge není tak jednoduché jako v Čechách) nebo museli velmi složitě opakovat ročník. Do osobních a duševních potíží se snad nechci ani pouštět...

Byla tedy Cambridge ta pravá volba? Pro mě ano. Přes všechno, co jsem si protrpěla, bych to okamžitě udělala znovu (celé září jsem si smutnila, že už nejedu zpátky). Dalo mi to víc, než jsem si mohla přát a to jak po stránce akademické, tak i osobní. Není to ale pro všechny a každý se musí rozhodnout sám. Dám vám k tomu tři velmi upřímné rady. Zaprvé, nechoďte tam, pokud nejste připraveni dát tomu 120 %. Zadruhé, pokud se rozhodnete to zkusit, předem si zjistěte co nejvíce informací. Nejlepší je se někoho zeptat. Čechů a Slováků je tam jak much a jsou ochotni pomáhat. Dokonce se tam pořádá tzv. „Experience Cambridge“ jenom pro české a slovenské

středoškoláky, kdy si studium a vše kolem toho můžete přijet vyzkoušet na vlastní kůži. Ale nejdůležitější je rada třetí, a sice že prvotřídní škola není všechno. V Čechách máte téměř jedinečnou možnost dělat několik škol najednou, skoro bezúhonně je měnit a zkoušet. Dveře si ničím nezavíráte – mnoho českých studentů jde na Cambridge až na magistra nebo na PhD, když už vědí lépe, co dělat, a mohou si tak užít studentská léta i doma. A vůbec, vysoká není všechno. Potom, co jsem jela non-stop 16 let učení, si občas říkám, že jsem si měla dát gap year. Většina mých anglických přátel to udělala a na rozdíl od výběru vysoké toho nelitoval nikdo. Každý jsme ale jiný, a neexistuje tím pádem jediná správná cesta. Vyberte si tu svou podle sebe a nebojte se občas šlápnout vedle – zrovna na tohle vás Kepler připraví víc, než si myslíte.

Jeden za všechny, všichni za jednoho

Představte si, že se svým partnerem vykradete banku. Je to čistá práce a policie nemá žádné důkazy, jen anonymní telefonát, nejspíš od vašeho známého z podsvětí, který se toužil zbavit konkurence. Dá tak policii tip, že právě vy dva jste za loupež zodpovědní. Detektivové vám zaklepu na dveře a odvezou vás na stanici, kde vám po hodinách čekání navrhnu dohodu a řeknou vám, že stejnou dostal i váš partner, který právě teď sedí ve výslechové místnosti na druhé straně budovy. Oba máte už dlouholetou zkušenost s životem mimo zákon, a i když nic neřeknete, žalobce bude mít dost materiálu, aby vás u soudu usvědčil na rok ve vězení za předešlé přestupky. Pokud ale udáte svého partnera, on dostane 9 let za mřížemi a vás propustí bez trestu a všechny vaše předešlé přestupky budou zamety pod koberec. Má to ale háček, pokud se navzájem udáte, dostanete oba 5 let. Se svým partnerem si nejste blízcí, kromě loupeže vás nic nepojí. Je to racionální člověk a vy

víte, že nebude mít problém vás zradit, pokud si bude myslet, že z toho něco získá.

Počet roků, které strávíte vy a váš partner ve vězení v závislosti na vašich rozhodnutích jde znázornit pomocí tabulky uvedené výše (U – udat; N – neudat). Pokud byste spolupracovali a snažili se dosáhnout maximálního společného užitku, tak se navzájem neudáte a odsedíte si dohromady 2 roky. Svému partnerovi ale nemůžete věřit a ani s ním komunikovat, nejde tedy předpovědět, jestli vás nebude chtít zradit, nebo jestli se naopak nezalekne možnosti vaší zrady. Udali byste svého partnera, nebo byste mlčeli a doufali, on vás neudá? Pokud jste racionální bytosti, které se snaží maximalizovat svůj užitek, jak byste se měli rozhodnout?

Pokud by se vás partner rozhodl zradit, vaše nejlepší rozhodnutí je ho udat a zmenšit si tak vlastní trest z 9 na 5 let. Jestli bude váš partner mlčet, bude opět nejlepším rozhodnutím ho udat

a odejít jako svobodný člověk namísto 1 roku za mřížemi. Ať se vy, nebo váš partner rozhodnete jakkoliv pro toho druhého, je vždy nejvýhodnější se přiznat. To nás přivádí k velmi zvláštnímu závěru, že byste se měli oba přiznat a dosáhnout tím varianty kdy strávíte dohromady nejvíc let ve vězení.

Zní to nelogicky, že dva jedinci, kteří se každý snaží maximalizovat vlastní užitek, ve výsledku minimalizují svůj společný užitek. Ve světě ale můžeme vidět mnoho případů kdy se to děje. Kdyby všechny státy namísto do armády investovali peníze do vzdělávání nebo do infrastruktury, bohatství světa by se zvýšilo. Pro každou zemi je ale zároveň nejvýhodnější armádu mít a zaútočit na své nechráněné sousedy, podmanit si je a tím zvýšit svoje bohatství. Každý stát si je vědom této hrozby, a proto všichni utrácí za armádu.

Lidská tendence maximalizovat vlastní užitek na úkor celkového užitku (také známá jako sobectví) může být obrovskou překážkou v našem úsilí zastavit globální oteplování. Všechny současné alternativy procesů produkujících skleníkové plyny mají jednu společnou vlastnost, jsou nákladnější. Pro všechny země dohromady by bylo nejvýhodnější stavět domy z ekologických materiálů, převážet materiál a lidi pomocí strojů poháněných elektrinou a získávat energii z obnovitelných zdrojů. Tím bychom zastavili (nebo aspoň zpomalili) globální oteplování, které ohrožuje možná samotnou existenci lidstva.

Přitom je ale pro každou zemi jednotlivě nejvýhodnější chovat se neekologicky. Cena výstavby domů, elektriny a transportu bude nižší a celá země bude prosperovat

		Vy	
		U	N
Váš partner	U	5 \ 5	0 \ 9
	N	9 \ 0	1 \ 1

na mezinárodním trhu, pokud vláda nebude regulovat znečišťování planety. Zboží a služby vyrobené s levnější elektřinou a transportované za nižší elektřinu budou levnější a tím konkurenceschopnější než jejich alternativy z eko-států.

Bude lidstvo schopné překonat sobectví a postavit se tváří v tvář klimatické katastrofě, nebo se bude muset prvně spálit, aby se poučilo? Nejnovější psychologické testy ukazují, že dva cizí lidé, kteří spolu mohou komunikovat, jsou schopni si důvěřovat a navzájem spolupracovat, mohou dosáhnout maximálního společného užitku. Zajímavé je např. chování

Německa, kde parlament odhlasoval plán do roku 2035 vyrábět energii čistě z obnovitelných zdrojů. Jestli se Německo stane příkladem, který bude následován celým světem, nebo smutnou ukázkou naivity, ukáže jenom budoucnost. K zastavení globálního oteplování bude ale zapotřebí komunikace a důvěra mezi státy. **t**

Jakub Horský

Rozdělená Amerika

Do amerických prezidentských voleb zbývá ještě rok, ale už teď nám dávají citelně najevo svou přítomnost. A cítit to opravdu je – stačí jen chvíli pozorovat to, jak polarizovaná americká veřejnost náruživě skáče po každé příležitosti vymezit se proti té „druhé straně“. Taková situace je ale pouze nevyhnutelným důsledkem vnitřního boje posledních let, který vede tato rozdělená společnost sama se sebou. A vypadá to, že po celou dobu trvání svého úřadu byla vždy středem této kontroverze jedna osoba: Donald Trump.

Okamžitě po Trumpově zvolení v roce 2016 se mezi levicovými voliči zvedla vlna zklamání a nenávisti vůči jejich nově zvolenému prezidentovi. Cítili tak potřebu se náležitě vymezit – proti němu a všemu, co podle nich představoval. Jakákoliv pravicová politika se pro ně stala politikou Trumpovou, a tedy nepřijatelnou (tu samou, akorát invertovanou doktrínu pro posuzování ideí obratem přijali i republikáni, stačí se například podívat na jejich postoj k problematice zavedení všeobecného zdravotního pojištění). Postupně tak pro levicově smýšlející Američany celá pravice a všechny rozličné názorové skupiny skryté pod deštníkem republikánské strany splynuly s jejich nově nalezeným arcinepřítelem. Už tak dost hluboká propast mezi americkou pravíci a levicí se začala ještě prohlubovat, čímž dovolila tomuto civilnímu rozbroji vybublat na povrch a nabrat na intenzitě. Donald Trump měl v rozněcování tohoto konfliktu naprosto zásadní roli,

ale je nutno si uvědomit, že nebyl sám. Značnou část odpovědnosti za polarizaci americké společnosti nesou také levicová média jako např. NBC nebo CNN, která se Trumpem po celou dobu jeho mandátu velmi frekventovaně zabývala. Někdy tak konala i za hranicemi novinářské etiky a šířila o Trumpovi nepravdy – jako například v případě jeho údajných poznámek o protestech v Charlottesville v roce 2017. Přispěla tak k ještě většímu odcizení těch dvou politicky rozdělených polovin společnosti – levicovní voliči kroutili hlavou nad ničemností nejnovějšího Trumpova (pře)činu, zatímco republikáni nemohli uvěřit tomu, jak ti zlí levičáci očerňují jimi zvolenou hlavu státu.

Důsledky této studené občanské války jsou zřetelné: zatímco v evropských demokraciích se kvůli jejich rozsáhlým sociálním státům politický střed drží víc vlevo a orientace stran vůči němu je víceméně stabilní, v bipolárním americkém systému střed zůstává tam, kde je, ale obě dvě strany se od něj vzdalují, což má za následek to, že jako takový přestává existovat. A jak demokraté, tak i republikáni se v reakci na sebe navzájem stále víc a víc uzavírají a izolují od „těch druhých“ – začarovaný kruh, který nikdy nekončí.

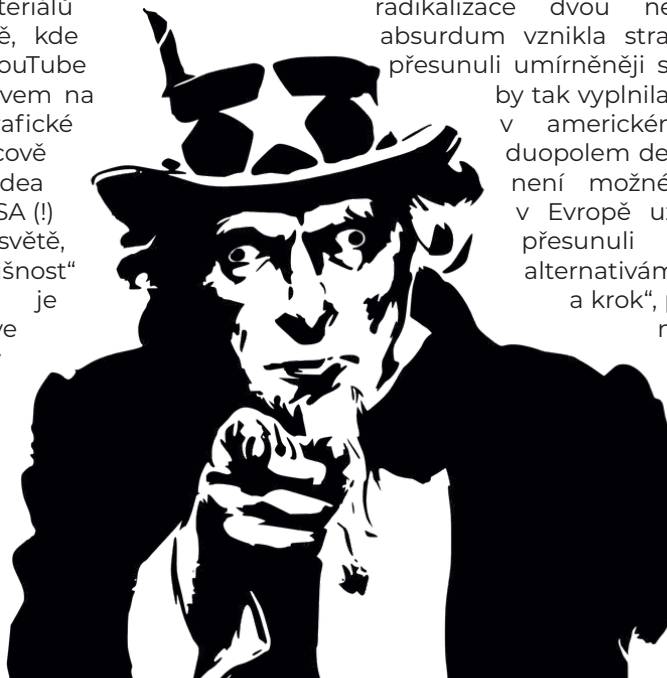
A v patách této post-trumpovské polarizaci kráčí trend ještě zlověstnější, byť není vidět na první pohled – velká část předvolebního snažení obou stran se přesunula od propagace vlastní strany k ponižování

soupeře. Američtí voliči se tak stávají svědky monstrózní soutěže o to, kdo dokáže naházet na své politické rivaly víc špíny a mrknutím oka se najednou nacházejí ve světě, kde prezident Spojených států amerických zneužívá své politické moci a vlivu k vyhrabání kompromitujících materiálů na své protikandidáty. Ve světě, kde nadnárodní mediální platforma YouTube se svým téměř neomezeným vlivem na všechny myslitelné demografické skupiny, cenzuruje své pravicově konzervativní tvůrce, jejichž videa jsou pak výhradně obyvatelům USA (!) podstatně hůře dostupná. Ve světě, kde pojmy „morálka“ a „lidská slušnost“ ztrácejí význam, každý si je neochvějně jistý svojí pravdou a ve světě, kde téměř za jakýchkoliv okolností účel světí prostředky.

A je velmi snadné ukázat na Donalda Trumpa nebo levicová média jako na konkrétního viníka, ale dnešní rozdělení

americké společnosti na dva navzájem se neshánějící tábory je pouze vyústěním mnohem hlubšího problému, který spočívá v samotném americkém poli tickém uspořádání. V typickém evropském vícestranném systému by totiž v případě radikalizace dvou nejsilnějších stran ad absurdum vznikla strana třetí, k níž by se přesunuli umírněněji smýšlející voliči, a která by tak vyplnila vzniklé vakuum. To ale v americkém systému řízeném duopolem demokratů a republikánů není možné. Voliči, kteří by se v Evropě už touto dobou dávno přesunuli k nejrůznějším alternativám, tak raději „drží hubu a krok“, protože není horší pocit než být osamocen. **t**

Samuel Šmíd

Moje čínské dobrodružství

Odpověď na otázku „Proč sis vybrala zrovna Čínu?“ bych sama ráda věděla. Ne že bych netušila, proč jsem teď právě tady, ale volba cílové destinace byla tak trochu na poslední chvíli. Věděla jsem, že chci do Asie, vždy jsem se tam toužila podívat. Navíc je to daleko od domova, což je další důvod zvolit právě ji, protože kdybych cestovala třeba po Evropě, určitě bych se neosamostatnila takovým způsobem, jako několik set kilometrů daleko. V Asii je určitě plno zajímavých zemí, co navštívit, ale myslím si, že Čína má kulturně rozhodně co nabídnout a ani po roce s ní nebudu plně seznámena. Navíc čínština je pro mě jedna velká výzva. Ta taky nakonec hrála při výběru země největší roli. Jen si představte, že umíte jazyk, jímž

mluví více než miliarda lidí. A není to angličtina, kterou v dnešní době umí v podstatě každý.

Moje cesta začala 22. srpna na letišti, odkud jsem letěla do Mnichova a poté do Pekingu. Už jenom tamní letiště mě uchvátilo, je obrovské. V Pekingu jsem navštívila Velkou čínskou zeď spolu s dalšími lidmi, kteří stejně jako já stráví nějakou dobu v Číně. Poté už jen vlakem do mého města, Yantai. V očích Číňanů je malé, sedm a půl milionu obyvatel. Je přímořské a leží na východě země, v provincii Shandong. Jsem tu s dalšími třemi mezinárodními studentkami, Němkou, Australankou a Italkou. Všechny navštívujeme stejnou školu. Výuka pro nás denně začíná začíná v 7:30 a končí v 17:20, víkendy máme naštěstí volné. Proč

naštěstí? Většina čínských studentů je totiž nemá, a přes týden má daleko delší výuku než my. Máme každý den osm hodin, jelikož po obědě máme spací pauzu. To je čas, kdy jdete povinně spát a personál opravdu obchází pokoje a kontroluje, jestli spíte. Musím říct, že je to úžasné. Vážně si užívám možnost si po obědě dáchnout.

Předměty, které navštěvuji, jsou zatím papercutting, chinese drawing, chinese handwriting, PE, chinese language lessons a traditional chinese culture. Je možné, že jich ještě přibude. Také mě překvapilo, že nemusím nosit školní uniformu. Mám jen sportovní oblečení, jehož nošení je dobrovolné.

Co se dorozumívání týče, moje

hostitelská rodina mluví docela dobře anglicky, takže se bez problémů domluvíme – teda až na mého hostitelského tátu, s tím se dorozumívám skrze jídlo a to je zatím naše celá konverzace. Mám zde taky mladší sestru, která však chodí do jiné školy než já. Rovněž se studenty se mohu v klidu bavit, jelikož se všichni učí angličtinu, takže si s nimi mám co říct. To mě přivádí ke kamarádům. Už tu znám jednu holku, se kterou si docela rozumíme, ale tady se s vámi chtějí přátelit úplně všichni, protože jste zkrátka jiní. Většinou to funguje tak, že se musí někdo odvážit a jít vás pozdravit. Pak kolem sebe máte hlouček lidí, co po vás chtějí WeChat nebo QQ, což jsou jediné dvě čínské obdoby sociálních sítí jako Facebook nebo Instagram. Na co jsem si taky musela zvyknout, je to, že na vás všichni koukají. Všude, pořád. Ať jdete po ulici nebo nakupujete, v jednom kuse na sobě máte něčí pohled.

V rámci školy jsem začala jsem chodit na kung fu, takže teď každý víkend navštěvuji hodiny. Je to zábava, ale ukrutně mě potom bolí nohy. Mimochodem, opravdu vás vystresuje, když vedle vás stojí tak desetiletá holčička, jíž nerozumíte ani slovo, která udělá provaz a pak chce, abyste ho udělali taky. Ale jinak to stojí za to.

Nabrala jsem si rovněž mimoškolní aktivity. Nemají je tady však přes týden, jak jsme zvyklí, ale o víkendech. Navštěvuji tedy ještě hodiny tance a handwriting. Učitelka na skupinový tanec je docela šílená, vážně strašně přísná a běhá z ní mráz po zádech, když zařve. Nicméně pak mám ještě individuální hodinu.

Čínská doprava je jeden velký chaos. Všichni si tu jezdí, jak chtějí. Jakmile se třeba uprostřed tříproudé silnice začne auto otáčet, tak je to naprosto normální. Blinkry neexistují. A jelikož je tu velké množství lidí jezdících na kolech, elektrokolech nebo skútrech, tak vlastně ani nevíte, kdo má přednost. Troubení je tu na denním pořádku. Jakmile chcete upozornit na něco, což je občas jen to, že jedete, tak prostě zatroubíte. A pokud vám najednou zpoza rohu vyleze člověk a bude chtít přejít

silnici, kde zrovna není přechod a provoz je v plném proudu, tak se nelekejte.

Co se týče města, nachází se tu spousta menších komplexů plných úplně těch stejných dvacetipatrových baráků. A pořád tu někde přibývají další stavby. Zároveň jsou ale vedle těchto areálů takové chudinské čtvrti s chatami. Město není úplně nejčistší, nicméně to není tak zlé. Každopádně smog se tu opravdu projevuje, vidím to každým dnem, jak je obloha zašedlá a domy dále jsou jakoby v mlze. Jednou jsem se dokonce probudila a za oknem bylo jen bílo. Neviděla jsem ani barák, který je asi padesát metrů naproti.

Na čínské jídlo už jsem si zvykla. Je výborné. Jí se tady takovým stylem, že se všechno dá doprostřed stolu a každý si vezme,

co chce. Jediný problém je, že chtějí, abyste jedli co nejvíc. A občas se bojím odmítnout, abych neurazila, například starší lidi.

Všichni si tady myslí, že pořád existuje Československo. Pokud narazíte na někoho, kdo ví, co je a kde leží Česká republika, je to co říct. Buď netuší, nebo je to pro ně Československo. Dokonce jsem narazila i na člověka, který si myslel, že stále ještě existuje východní a západní Německo.

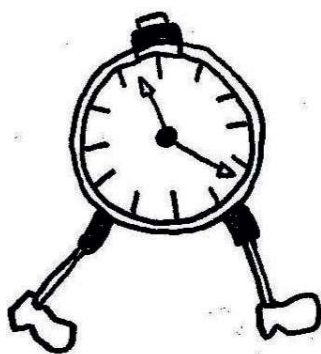
Jak vidíte, za svůj pobyt mimo náš kontinent jsem nabyla spoustu zkušeností a doufám, že Vám můj článek přinesl inspiraci. Za sebe mohu říct, že i za tak krátkou dobu jsem toho spoustu zažila, cestování mi hodně dalo a rozšířilo mi obzory. Tak se taky nebojte a jděte vstříc všem příležitostem něco nového vidět!

Lea Kořínková

téma | Plukovník Švec na Pohořelci

Pokud jste někdy šli od našeho ústavu směrem k Žabce, nepochybně jste minuli nejdřív důvěrně známého Tychona s Keplerem a následně, o trochu níž, i svatého Jana Nepomuckého. Ale vězte, že ještě před osmdesáti lety zde měl svou sochu (přibližně v místech, kde je dnes tramvajový ostrůvek) další velikán se značně pohnutým životem.

Řeč je o plukovníku Josefu Švecovi, jednom z nejvýznamnějších československých legionářů. „Smrt na poli války za vlast a národ pokládám za nejčestnější... Nikdy jsem si nemyslel, že bych se živ a zdrav vrátil.“ S takovýmto vroucným odhodláním pokud možno hrdinsky zemřít se tento učitel a sokol původem z Vysočiny na začátku války dobrovolně přihlásil do České družiny, jakéhosi předchůdce čs. legií v Rusku. Před válkou totiž působil jako profesor tělocviku na gymnáziu v dnešním Krasnodaru. Původní účel této jednotky – být celou válku v záloze a zapojit se do bojů, teprve až budou Rusové dobývat Moravu – ostatně považoval za naprosto potupný a nehorázný. Později už však moc zklamán nebyl, jelikož se (již jako velitel roty) zapojil i do legendární bitvy u Zborova a do dalších důležitých legionářských bojů.

Švec se nicméně zapsal do dějin svou pro nás možná těžko pochopitelnou sebevraždou, ke které došlo v prvních hodinách 25. října 1918 na vlakové stanici Aksakovo-Belebej poblíž Ufy. Situace byla asi taková: V Rusku zuřila občanská válka a legionáři usídlení podél Transsibiřské magistrály pomáhali bílé armádě v boji proti rudým bolševikům. Klíčové byly v souvislosti s (tehdy už plukovníkem) Švecem boje o Kazaň. Legionáři město bránili seč mohli, nicméně morálka a počty obránců z řad bílých byly naprosto mizivé a místní občané se chovali, jako by se nechumelilo, a dál vesele pořádali různé večírky, slavili v barech. Až nakonec bolševici město dobyli a už bylo pozdě.

V tuhle chvíli se legionáři sami sebe začali ptát, proč proboha by měli dál zbytečně krvácet a umírat v téhle cizí občanské válce, když jejich jedinou starostí je dostat se vlakem do Vladivostoku a domů. I pod vlivem různých komunistických agitátorů morálka vojáků nezadržitelně klesala. Snad jediný z velitelů, kdo se snažil své legionáře povzbudit a nadchnout byl právě plukovník Švec. Ale ani to nestačilo. Proto se nakonec rozhodl pro nejvyšší oběť, která měla legionáře vyburcovat ze zhoubné nečinnosti. Na

rozloučenou napsal mimo jiné: „Svobody zaslouží a bude svoboděn ne ten, kdo jí dobyl, nýbrž kdo dovede si ji uhájit.“ Asi není třeba zdůrazňovat, že se z něj po návratu legionářů do ČSR stal národní hrdina.

Jakkoli se později v souvislosti s jeho smrtí šířily různé legendy, případně pochyby o smysluplnosti celé oběti, vraťme se zpátky na Pohořelec. Píše se rok 1934 a onen vcelku impozantní bronzový pomník stojícího Švece byl právě slavnostně odhalen podle návrhu sochaře Otakara Švece, plukovníkova jmenovce a mimojiné autora nechvalně proslulé letenské „Fronty na maso“, a architekta Bedřicha Feuersteina.

Pomník se každopádně na svém místě moc dlouho neohřál. V roce 1941 ho zabavili nacisté a poslali do Říše na roztavení. K tomu ale nakonec nedošlo. Američané sochu po válce našli kdesi v Bavorsku a poslali zpátky do Československa. Poněkud ironicky ji ale vzápětí dali sešrotovat naši komunisté.

A to je konec příběhu. Když pomíneme fakt, že z původního místa, kde bronzový Švec stával, je dnes frekventovaná silnice a tramvajová trať. Byli byste pro obnovu pomníku? **L**

Matyáš Bernát

R E P O R T Á Ž

téma | Krátký přelet nad ÚSTRem

Ústav pro studium totalitních režimů sídlí na náměstí slavného velikána Winstona Churchilla. Stará funkcionalistická a okachlíkovaná budova společně se zataženým podzimním nebem poněkud ohlodává náš optimismus. Ovšem při vstupu do atria pookřejeme, protože nad hlavami nám svítí velkým písmem slovo RADOST. Bereme to jako znamení a na domluvený rozhovor s náměstkem ředitele panem Ondřejem Matějkou dorazíme přesně včas.

Již naše první otázka směřuje k vyjasnění slova studium v názvu Ústavu. Vychází najevo, že historici tráví mnoho času zkoumáním písemných pramenů, například v archivech, jak jsme si takové studium představovali. Zároveň jsou důležitým zdrojem informací také pamětníci, kteří dobu nesvobody sami zažili.

Ale poslání této instituce je mnohem složitější. "V poslední době se snažíme zejména pojmenovávat to, jak vzniká nesvoboda," říká pan Matějka. "Diktaturu je totiž možné vnímat jako vztah společnosti s mocí," dodává. Nejviditelnější podoba, jak ve vztahu společnosti s mocí může dojít k nesvobodě, je represe (vzpomeňme si na Lidové milice). Dále se může projevit v různých sociálních tlacích. Toto soužití společnosti s vládou je, z hlediska budoucnosti, významným předmětem výzkumu. "Moc má tendence využívat represivní aparát, jako je policie nebo armáda," vysvětluje pan Matějka. Úkolem Ústavu je tedy poučit nás o minulosti, a poukazovat na případné neblahé opakování dějin.

U posledního bodu se zastavujeme déle. Je možné, že by se v nepříliš vzdálené budoucnosti mohly hrůzy totality opakovat?

"Nepochybně nám to hrozí," odpovídá pan Matějka, "jenom se pravděpodobně promění podoba nesvobody." Dále dodává, že se zároveň nemůžeme přehnaně vázat na minulost, protože bychom se tak připravovali na

“minulou válku”. Poukazuje na třicátá léta minulého století, kdy se československá tajná služba významně soustředila na možný návrat Habsburků. Nebezpečí se ovšem přiřítilo odjinud - z Třetí říše.

Příkladem z moderní doby může být hektické potírání komunismu v devadesátých letech. To se také přeneslo do dnešní doby, kdy si mnoho lidí nepřeje, aby byli komunisté v parlamentu. Tuto skutečnost pan Matějka nezpochybňuje, ale dodává, že jsou aktuálnější problémy: “Například jsou zde snahy některých politiků “vystředovat” určité skupiny lidí z takzvané slušné společnosti.” Tímto se rozděluje společnost, rozsévá se v ní svár a vzniká napětí. A pak je velmi snadné takovou společností manipulovat. Jako příklad poslouží vyhnání Němců v roce 1945 - událost, ze které těžili komunisté při svém nástupu k moci. Pak následovalo další vyčleňování - velkostatkáři, inteligence nebo členové církví museli pryč. Nepřipomíná vám to něco? (Nejenom) novodobá snaha vyčleňovat Romy nebo cizince od této “slušné většiny” má své kořeny například v tomto komunistickém počínání. Právě na takové signály bychom měli reagovat a bojovat proti nim. Rizikem nečinnosti se může stávat nesvoboda.

Máme-li tedy proti totalitárním tendencím zakročit, nemůžeme být vždy nestranní. Lidská přirozenost nám to nedovoluje.

Nabízí se tedy otázka: je Ústav nestranný? Z hlediska zákona na to existuje jednoduchá odpověď: Ústav má nestranně zkoumat a hodnotit minulost. Na druhou stranu však nelze zůstat nezaujatý: “V hodnotovém slova smyslu nejsme nestranní.” říká pan Matějka. Ústav pro studium totalitních režimů má totiž mimo jiné pracovat proti těm, kteří vzbuzují nenávisť k určitým skupinám obyvatelstva - toto podněcování je protiústavní. Nesmíme si však

představovat, že Ústav je druh policie, která proti pachatelům aktivně bojuje. Spíše má za úkol upozorňovat na například rétoriku určitých politiků, která se může nebezpečně podobat na argumenty užívané například komunisty v roce 1948. “S trochou nadsázky se dá říct, že bojujeme poznáním.” zasměje se pan Matějka.

Protože jsme studenti, tak nám to nedá a musíme se zeptat - co si v Ústavu myslí o výuce moderních dějin na školách? “Na to, jaká je situace ve výuce

dějepisů na školách, není moc dat, ale soudíme, že není zdaleka tak špatná jako bývala, nebo jak se prezentuje v médiích.” tvrdí pan Matějka. Také nás upozorní na fakt, že školy mají možnost si výuku dějepisu upravit podle vlastních představ, a věnovat moderním dějinám více času.

Zároveň ale memorování dat, jmen a pojmů nepovažuje za hlavní úkol dějepisu. “Měli bychom se v minulosti orientovat podle některých pravidel,

například bychom měli vědět, co je pramen a jak ho přečíst.” Pramen zároveň nemusí být nutně jenom spis, může to být třeba také historická fotografie. Nejenom této orientaci v pramenech se říká historická gramotnost. K té je však málo žáků vedeno. Převažuje “výkladový způsob” výuky, který, jak bylo zmíněno dříve, si zakládá na přesném pamatování si údajů.

Jak to změnit? Má Ústav možnost “kecat” do výuky? Přímo do školních osnov zasahovat nemůže, má však oddělení, které se věnuje vzdělávání a popularizaci moderních dějin, například pořádáním výstav a seminářů. “Ústav má vedle výzkumu vzdělávání jako druhé hlavní poslání.” připomíná pan Matějka.

Také nás zajímá, zda Ústav využívá některé modernější technologie. Dostává se nám odpovědi, že se Ústav pustil do práce titánských rozměrů: digitalizaci archivů. Byl zřízen online archiv, který však není dostupný každému. Nyní se v něm nachází přibližně 5 milionů položek. Na druhou stranu se podle pana Matějky studium dějin neobejde bez fyzických pramenů. “Riziko digitalizace archivů je právě to, že si lidé budou myslet, že archiv je jenom to digitální.” dodává.

Dále například Ústav spolupracoval na projektu Gulag.cz, na kterém mimo jiné najdete virtuální prohlídku gulagu. Překvapí nás, že se Ústav také podílel na vývoji hry kombinované s interaktivním komiksem Československo 38-89.

Na závěr si neodpustíme poněkud zákeřnou otázku - a to jestli má toto studium totalitních režimů v dnešní době význam. Není to snad už přežitek? Nejsme snad již dost poučení? Má to vůbec smysl? “Já pevně věřím, že ano,” tvrdí pan Matějka “to je mottem našeho Ústavu, že minulost zkoumáme proto, abychom se lépe uměli svobodně a demokraticky rozhodovat do budoucna.”

Bára Mrázová

N Á Z O R Y

téma | Hledá se vzdělávací utopie!

Co je klasické vzdělávání? Souvislosti, memorování a rozvoj paměti? Nedostatek spánku, nevrlost a biflování? Vnitřní konflikty a pořád kladené otázky ohledně potřeby předmětů a priorit? A možná je lepší alternativní vzdělání, které používá školení hrou a hodiny divadla? Zaměřuje se na praktické zkušenosti, i když neklade důraz na krizové situace? Slovní hodnocení. Nezaměřenost. Problémy s prací pod stresem?

Kde vlastně leží vzdělávací země zaslíbená? Kde najít mezi alternativním a klasickým vzděláváním ideální rovnováhu? Je školství zastaralé, nebo jede podle neměnných, stále funkčních metod?

Mgr. Karolína Stupková
učitelka 8. třídy na
Waldorfské škole
odborná učitelka
německého jazyka

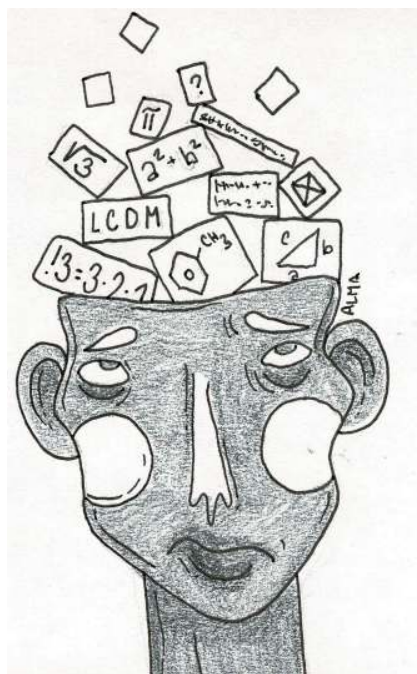
Působím na Waldorfské základní škole již desátým rokem, výhody nebo nevýhody klasického vzdělávání se mi tedy objektivně hodnotí těžko. Můžu ale říci, že zájem o alternativní školství rok od roku stoupá. Rodiče hledají školu, ve které se dítě může svobodně rozvíjet, vychází se vstříc jeho potřebám a schopnostem, respektuje se jeho osobnost.

Často si ale lidé pletou pojem svoboda s libovůlí, jako by svoboda znamenala, že si každý může dělat, co se mu zachce a kdy se mu zachce. Tam někde vidím i problém alternativních škol. Zároveň ale vnímám na svých vlastních dětech i na absolventech naší školy, že dostali ve Waldorfské škole něco, co většina dětí ve škole běžně nezískává - lásku ke všemu krásnému a hluboký smysl pro spravedlnost. Umělecké a rukodělné činnosti jsou běžnou součástí každodenní výuky. Slovní hodnocení místo známkování vylučuje motivaci učení se pouze pro známky. Snaha o rozvoj vnitřní motivace k učení je něco, co mě zajímá dlouhodobě a souvisí i úzce

s motivací nás dospělých. Proč vlastně učím a jaký mám vztah k předmětům, které vyučuji?

Já jsem jazykář, učím hlavně německý jazyk a bez opravdové lásky k řeči a jazykům si svou práci vůbec nedokážu představit. V mých hodinách se hodně zaměřuji na krásu řeči, miluji jazykolamy, přísloví, poezii, nebo krásně formulovanou myšlenku v citátech, životopisy zajímavých osobností. Gramatika je také nedílnou součástí objevování řádu

a krásy jazyka. Biflování k tomu tak trochu patří - nepravidelná slovesa se prostě naučit musíte. I když občas něco dělat "klasicky", tak jak jsem se to učila i já, vůbec není na škodu. Ale dá se to dělat různě - rytmicky je odříkávat v skupině, dá se u toho i dupat a tleskat nebo zpívat. Já osobně téměř každou hodinu využiji nějakou divadelní techniku, aspoň na pár minut. Umění vždy výuku ožíví a rozjasní.

Mgr. Lucie Vrchtová
zástupkyně ředitele
SCIOškola Praha 13

Nevím zda to nazvat výhodou, ale prostá realita klasického vzdělávacího systému v ČR je, že je zaběhanou formou, je nám důvěrně známý a po několik generací víceméně neměnný. Tím pádem přináší jistotu toho, co se v klasické škole děje, co asi tak můžeme očekávat, jak budeme hodnoceni, co je nám předkládáno atd. Velkou většinou naší společnosti je přijímán jako automatický, moc o něm nepřemýšlíme.

"Do školy se chodit musí, chodila sem moje babička, já, a ty budeš chodit prostě taky. Školu nějak přežij, dobře se uč, ať máš hezké známky, dostaneš se dál na studium a zajistíš si tak zárnou budoucnost..." Jenže dnes už to takhle zcela jednoznačně neplatí. A tím se dostávám k nevýhodám klasického školního systému. Na potřeby a změny ve společnosti reaguje velmi pomalu. Když se rozhledneme, zjistíme že svět se proměňuje a je třeba na tyto proměny reagovat. Ale jak? Jak reagovat, když o spoustě věcí nemáme ani páru, prostě nás to

v té klasické škole nenaučili. A ani nemohli. Při dobré vůli osvědčených učitelů není možné věnovat se něčemu jinému, co neurčují "osnovy", protože na to prostě a jednoduše není v rozvrhu čas. Když ukončujete povinnou devítiletou školní docházku či například gymnázium, umíte používat moderní technologie? Víte, jak se bezpečně pohybovat na internetu? Máte skutečnou schopnost kritického myšlení? Umíte projevit bez ostychu své názory? Používáte logické argumenty? Dokážete se přizpůsobit změnám, nebo cítíte frustraci, když k nim dochází moc rychle? Máte představu o tom, co v životě skutečně chcete dělat? Znáte své talenty? Pokud na většinu otázek odpovíte "ne", pak toto považuji za velkou nevýhodu klasického vzdělávání studentů na základních a středních školách.

Alternativní školy si všímají toho, že svět se mění. Přemýšlejí aktivně o budoucnosti a o tom, co by se asi tak mladé generaci mohlo hodit za dovednosti a schopnosti k tomu, aby žili spokojené životy. Alternativní školy budují v dětech kompetence. To je klíčové slovo. Kompetence. Ne učivo. Učivo je pouhým prostředkem k tomu, jak

kompetence získat. Pravdou prostě je, že valnou většinu učiva stejně zapomeneme. Mozek ho aktivně nevyužívá, nepotřebuje tyto informace uchovávat, a tak uvolňuje místo pro to, co je v jeho okruhu zájmu, co například v dospělém životě využíváme v pracovní sféře, čím se zabýváme ve svém volném čase apod.

Co je pro nás atraktivní o tom jsme schopni mít skoro až encyklopedické znalosti. V alternativních školách se také více hledí na mezilidské vztahy rozvíjí se schopnosti ke komunikaci, k toleranci, ke vzájemnému respektu, k solidaritě, k empatii - styl vzdělávání s tímto prostě počítá, využívá na to zaměřené formy práce. Je to dokonce důležitější, než samotné učivo či informace, které se studenti dozívají.

Jako nevýhoda může být spatřována skutečnost, že se na většině alternativních škol platí školné, neboť se jedná o soukromé školy. A také záleží na nastavení jednotlivých rodin, na jejich životním stylu, na hodnotách, názorech, potřebách, očekáváních. To vše ovlivňuje jejich rozhodnutí, zda zvolí klasický, či alternativní způsob vzdělávání pro své děti.

Co bych řekla vám studentům na argumenty typu "Stejně to

všechno zapomenu. "Dělám to jen pro známky." a tak podobně? Že máte pravdu! :) Když vás dané téma skutečně hluboce nezajímá, tak po nějakém čase zůstane jenom mlhavá představa a někdy vůbec žádná o tom, co jste se to vlastně ve škole učili. Když se podívám do rámcového vzdělávacího plánu a vidím všechny ty vzdělávací okruhy a jednotlivá témata, tak si říkám, je to možné, že jsem tohle někdy věděla?

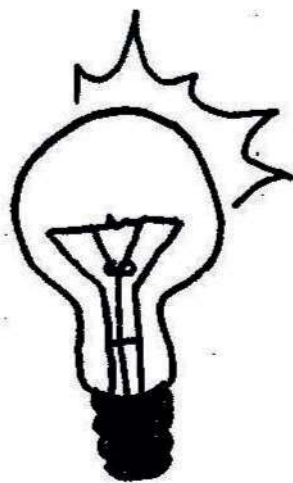
A jak tedy na to? Důležité je, abyste rozuměli tomu, proč se vlastně učíte. Na jedné straně můžete ke studiu přistupovat se zvědavostí, uchopit ho jako objevování světa. Hledat a zkoumat nejen svět kolem vás, ale také sami sebe a svůj vnitřní svět. Od něj se vše odvíjí - když porozumím sobě, porozumím i okolnímu světu. Když se naučím znát sám sebe, pochopím, kde jsou moje silné stránky, moje přednosti, na co mám talent, co mě zajímá, v tom se mohu stát expertem, proč ne?? A pak taky ale vím, že existují věci, které mi nejdou a je to v pořádku, každý z nás je šikovný na něco jiného. Když to budu respektovat u sebe, budu to respektovat i u druhých.

Samozřejmě nastane i situace, kdy se musím popasovat s věcmi, které mi moc nejdou. A to je výzva. V tom okamžiku je užitečné uvědomit si, proč se to musím naučit, nabířovat. Možná proto, že tím sleduji nějaký cíl - udělat zkoušku, přijímačky, vystoupit ze své komfortní zóny, překonat se, vytvářet si volní vlastnosti, nebo jakoukoliv jinou kompetenci. A když tomu rozumím, mám šanci, že mě to bude méně otravovat, rozčilovat nebo demotivovat.

Viktor Fukala
student GJK
loňský výherce
Keplerovy hvězdy

Abych se nějaký daný materiál naučil, hodí se mi dvě věci: jednak mít přirozenou, intuitivní zkušenost s tímto materiálem a jednak systematicky znát jeho strukturu. Například umím česky. Česky často mluvím a přečetl jsem hodně knih; mám tedy s češtinou dost zkušeností. Zároveň jsem se

ve škole učil o pravopisu, z čehož jsem si odnesl znalost systému českého jazyka. Bez přístupu k jakémukoli z těchto dvou zdrojů bych nyní uměl česky o dost hůře. Věřím sice, že obecně mě může i zkušenost sama dovést ke znalosti struktury nebo obráceně, ale to trvá dlouho ať už tím či oním směrem. Striktně řečeno je pro mě ve výsledku učení jen jedna velká optimalizační úloha: jak se učit co nejrychleji, tedy jak vyvážit dva výše zmíněné zdroje.

Myslím si proto, že memorování ve správné situaci smysl má. Je to rychlý způsob, jak dostanu do hlavy přesné informace, tj. systém ale ne zkušenosti. Má to nevýhodu, že bez používání je zase rychle zapomenu. Třeba když si chci zapamatovat několik anglických slovíček, nejdřív se je naučím nazpaměť, abych je pak mohl dočasně hbitě používat. Když je potom opravdu párkrát použiju, zapamatuju si je na dlouho a to je to, co chci.

Pod pojmem alternativního školství si primárně představím školy prvního, popřípadě druhého stupně ZŠ. U SŠ vidím smysluplný prostor pro odchylky hlavně v tom, že alternativní škola u studentů dbá na rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti a sice především tím, že jim samostatnost dovoluje. GJK mnoho z toho dělá: organizace Symposiumu, Majálesu, výběr seminářů a nespočet dalších menších záležitostí. Tudiž bych GJK označil za alternativní v mnoha detailech, ale ne za nějak radikálně nenormální školu.

Já osobně bych radši chodil do školy systémem víc připomínající vysokou: předměty by se zakončovaly zkouškou a/nebo vypracováním něčeho a bylo by na každém, jestli na hodiny přijde. Bylo by na každém, jestli všechny kurzy svého oblíbeného předmětu dokončí za jeden rok nebo za tři. Bylo by na každém, jestli se třeba z chemie naučí jen vyžadované minimum nebo se už teď dostane na úroveň druháku VŠ. Přijde mi, že největší otázka ohledně dopadů takového systému je, jestli by většina z nás opravdu zvládla mít vlastní studium sama v paži a za jakou cenu. ■

R O Z H O V O R

Blanka Činátlová: O Symposionu

Paní profesorka Blanka Činátlová učí na Gymnáziu Jana Keplera češtinu a seminář kulturní antropologie. Jinak působí jako odborná asistentka v Ústavu české literatury a komparatistiky FF UK v Praze a také jako literární redaktorka kulturního časopisu A2. Spolu s panem profesorem Janem Kolářem pomáhá studentům organizovat přednáškové fórum pořádané ke dni studentstva (17. listopad) s názvem Symposion. Letos je jeho tématem Pouto, které představuje jak potřebnou sílu držící věci pohromadě a vytvářející vztahy, tak okov, který nás omezuje a diktuje pravidla. Svůj pohled na historii, přípravy a smysl Symposionu nám paní profesorka sdělila v rozhovoru.

Co si myslíte, že je na Symposionu důležité?

Podstatou je především setkávání - studentů, učitelů, rodičů, absolventů. Ale i setkávání s inspirujícími lidmi, nápady, myšlenkami a způsoby jejich prezentace.

Kdy Symposion vznikl? Čí to byl nápad?

Letos je třináctý ročník, takže v roce 1996. Pokud vím, tak první impuls vzešel od Markéty Světlíkové, tehdejší profesorky HST a dramatické výchovy, a jejích studentů. Mezi nimi byl mimochodem i politolog Vojtěch Ripka, který dnes působí v Ústavu pro studium totalitních režimů a jenž by měl na letošní Symposion také dorazit.

A samozřejmě by takováto akce nemohla fungovat bez podpory pana ředitele Růžičky. Málokdo by měl takovou odvahu vydat školu na několik dní napospas studentům a "jejich" hostům.

Jak se Symposion proměnil za více než dvacet let své existence?

První ročníky byly koncipované především jako debatní setkávání

studentů. Jezdívalo i spoustu mimopražských studentů. Zřejmě vzhledem k tomu, že možností, kde by se studenti a studentky mohli vzájemně setkávat a svobodně diskutovat, přibývalo, převážila spíše akademická podoba Symposionu. Přednášky a moderované debaty s odborníky. Díky čemuž se otevřel i širší veřejnosti. Svým rozsahem, počtem přednášejících, nabídkou doprovodného programu se v podstatě rozrostl na podobu mezinárodní konference. S tím, že jeho návštěvnost je ale mnohem větší. Ovšem ubyla také jistá spontaneita a divokost, která je

žánru symposia bytostně vlastní. Byly doby, kdy byl i noční program nebo se celý večer tančilo. Po přednáškách či debatách se v "kuloárech" nebo v kavárně o tom, co v nich zaznělo, ještě živě diskutovalo.

Proč Symposion vznikl? Co je jeho posláním?

Prvotní idea souvisela přímo se 17. listopadem, měl to být způsob, jak oslavit svátek studentů i svobodu.

Byly nějaké ročníky kdy Symposium nebyl?

Pokud vím, tak pokračuje kontinuálně.

Jaká je vlastně Vaše role při jeho organizaci? Od kdy se na organizaci podílíte?

Moje organizační historie je starší než historie mailová a facebooková, takže přesně nevím, ale odhadem od roku 2000. Naše role – podílíme se na tom s profesorem Janem Kolářem - by měla spočívat v tom, že moderujeme a koordinujeme studentský organizační tým. Dáváme tipy na hosty, kteří by se mohli oslovit. Obzvláště z oblasti humanitních věd. Také můžeme poradit s tím, co se v předchozích letech osvědčilo nebo ne.

Jak se ta role mění s časem? Mění se studenti?

Skladba studentů, kteří se podílejí na organizaci, se v posledních letech proměnila poměrně výrazně. Možná, že to souvisí se změnou podoby Symposiumu, o které jsem mluvila. Symposium velmi zbytněl, a proto bylo potřeba způsob organizace více strukturovat, vytvořit autonomní týmy, apod. Přibylo studentů, kteří mají tzv. kompetence - jsou skvělí organizátoři, manažeři, produkční, řečníci a myslím, že by byli schopni zorganizovat cokoliv bez ohledu na typ či téma akce. A ubylo těch, kteří přicházejí, protože žijí nějakým tématem, oborem, jejich nadšení, zájem a mnohdy i znalosti přesahují středoškolské obzory. Obzvláště co se týče humanitních věd. Potvrzuje to aktuální zkušenost. Skvěle funguje organizace propagace, IT, přírodovědná část programu je v podstatě hotová a je výborná. V organizačním týmu ale chybí studenti, kteří by přicházeli s nápady na témata či konkrétní zajímavé osobnosti z humanitněvědné oblasti. A pokud ano, tak jsou to pouze mediální celebrity nebo osobní známí. Nějaký hlubší honor nebo zájem chybí.

Jak si to vysvětlujete?

Bud' se tito nadšenci a hloubavci, kteří tu bývali a po kterých se mi upřímně stýská, jen neangažují v Symposiumu, protože mají jiné zájmy a aktivity, což mě opravdu mrzí. Anebo - a to je pro nás horší zpráva - už na škole nejsou, protože my, učitelé humanitních oborů, děláme něco špatně a nedokážeme je nadchnout. A to bychom se pak měli chytnout za nos a začít s tím rychle něco dělat, nejen kvůli Symposiumu.

Co je na jeho přípravě nejtěžší?

Asi tlumit vzájemné antipatie mezi různými zájmovými skupinami v organizačním týmu.

Jak vidíte budoucnost Symposiumu? Co byste na něm změnila?

Doufám, že bude mít i nadále od paní ředitelky takovou podporu, jakou má teď. Bez ní by to určitě nemohlo fungovat. Těší mě, že se podařilo rozjet Studentský symposium, který vrací opět slovo studentům, a doufám, že v něm letos budeme pokračovat. Co se týče "velkého" Symposiumu, tak bych byla ráda, abychom přitáhli větší pozornost našich studentů a učitelů - vždyť jim je celá akce určena především. A těšilo by mě, kdyby se alespoň trochu vrátilo do jeho organizace nadšení. Dříve byla sice jeho organizace větší anarchie a improvizace, což jsou způsoby, které mně osobně konvenují mnohem víc, ale intenzivněji se řešil a především rozvažoval jeho obsah, konkrétní hosté, docházelo k názorovým

konfrontacím, které se týkaly podstaty, tématu, apod. "Názor" vyjádřený facebookovým laikem nebo smajlíkem nemá žádnou komunikační hodnotu.

Jaké bylo zatím Vaše nejoblíbenější téma a ročník?

Líbí se mi témata, o jejichž podstatě se musí trochu přemýšlet a současně jimi zní trochu poezie. Třeba Plevel nebo Proti srsti nebo Vlhy. Ale ono ve výsledku na tématu až tolik nezáleží. Podstatné je, jací se pozvou hosté a jakým způsobem se celá akce zpropague. I zdánlivě banální nebo jednoznačné téma můžete prodat jeho skvělou prezentací - plakátem, výzdobou školy, apod. Minulý rok se výborně sešlo inspirující téma (Divočina) se zajímavým výtvarným řešením, což se ne vždy podaří.

Kdybyste mohla pozvat úplně kohokoli, kdo by to byl?

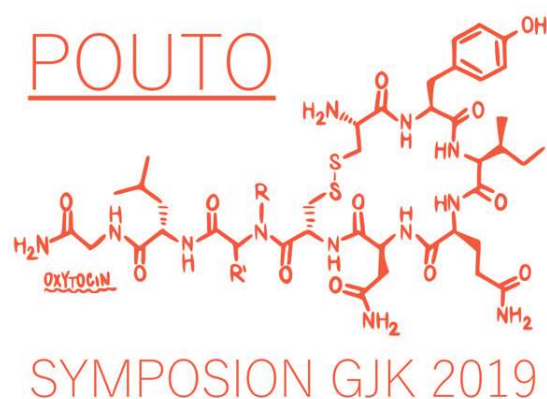
Tak pomínu-li představy, jaké by to bylo, kdyby nám v aule básnil Bob Dylan nebo Salman Rushdie... kdybych mohla, tak bych asi ze všeho nejraději pozvala profesora Mojmíra Horynu. Byl na Symposiumu několikrát. Ať mluvil o čemkoliv, vždy jeho způsob přednášení vyvolával úžas a přesvědčení, že "klasické" vzdělání (tím myslím znalost literatury, historie a umění) má smysl jako takové. Spousta našich studentů šla kvůli/díky němu studovat dějiny umění. Bohužel v roce 2011 zemřel. Budu-li se držet při zemi, tak myslím, že všechny, koho bych ráda viděla a slyšela, už jsme někdy pozvali.

V době pořizování tohoto rozhovoru (polovina října) je Symposium v pokročilé fázi příprav. Dokážete už říct, na co se letos nejvíc těšíte? Co byste doporučila?

Těším se hlavně na to, že se uvidím s některými absolventy. Co se týče přednášek, tak z oblasti přírodních věd bude jistě zajímavý Ladislav Kvasz. Z těch mála doposud pozvaných humanitněvědných přednášejících bude jistě stát za pozornost Petr

Gibas, Josef Šebek nebo Jan Bičovský. A zajímavě vypadá doprovodný program - slam poetry nebo promítání Pout s následnou debatou s režisérem.

Děkujeme za rozhovor a zajímavé tipy. Uvidíme se na Symposionu.

Učitelé for Future

Stávka pedagogů mateřských, základních i středních škol neunikla snad ničí pozornosti. Informovat zde o tom, že se ke stávce různou formou připojila až polovina škol, se tak zdá být zcela zbytečné. Klíčová informace této věty ovšem netkví v tom, kolik škol se zapojilo, ale jak.

Důvod stávky se zdá být prostý: vždyť všichni udržujeme v povědomí, jak moc jsou učitelé podhodnoceni. O tom, že by si zasloužili více přítom může pochybovat přibližně stejně málo lidí, jako o tomto problému neví. Kvalita školství se přece týká nás všech – jedná se o investici do vlastní budoucnosti. I přesto jsme ale svědky toho, jak vláda studenty opíjí iluzí péče v podobě zlevňování jízdného placeného z peněz, které by se daly investovat do kvalitnějšího vzdělání.

Není tedy divu, že se školští pracovníci po více než deseti letech rozhodli ozvat. Ať už se ta či ona škola rozhodla zavřít úplně, či výuku omezit, vždy bylo její snahou poukázat na situaci, ve které učitelé jsou, přispět k rozproudení debaty na toto téma.

Študáci a kantoři

Našlo by se nejspíše dost žáků, kteří o podrobnostech stávky učitelů vědí spíše méně než více. To však nemění nic na tom, že i na studenta zapůsobí jistým tlakem, když učitel – jindy jakési ztělesnění

autority, které mu denně vtlouká do hlavy neměnné pravdy světa – vyjadřuje svůj názor a poukazuje na to, že něco není v pořádku.

Po velkých demonstracích kolem Milionu chviliek za demokracii a stávkách za klima se i tato událost zařadila do série akcí, které mohou pomoci s utvářením si názoru na dění kolem nás. Proto je také nasnadě, abychom se zabývali tím, jestli a jak své vyučující podpořit. Jak říká profesorka Marková, i studenti by měli dostat možnost se ke stávce vyjádřit. „Vlastně úplně nevíme, jestli tomu jde vytvořit takový rámec, aby to nevypadalo, že studenti plní objednávku svých učitelů,“ dodává ale posléze.

I přesto se naši stávkující profesori rozhodli, že se o to pokusí. A tak ve sborově vzniká improvizovaná diskusní místnost, kde studenti mají možnost dozvědět se o principu tarifních a nadtarifních platů, složitosti svolání stávky během dvou dní nebo o snaze nejít odborářům na ruku.

Právě to, jak vystupují na veřejnosti odbory, se ukazuje být

závažným problémem, kvůli kterému se ne každý rozhodl do stávky zapojit. Dalším odrazujícím faktorem je také to, že stávka byla vyhlášena poměrně na poslední chvíli, takže času k diskusi a následnému plánování nebylo úplně mnoho. Další příčinou může být pouhá nedůvěra ve změnu.

Ti, kteří se přesto rozhodli do stávky jít, si nicméně našli noblesní řešení v podobě prohlášení, které jasně sděluje jejich postoje a uvádí na pravou míru motivy, vedoucí k připojení se ke stávce. Veřejnost se tak může dozvědět, že profesori Gymnázia Jana Keplera stávkovali navíc i kvůli absenci dlouhodobé koncepce vzdělávání a investic do něj nebo kvůli nedodržování slibů ze strany vlády. Právě kvůli morálnímu přesahu stávky mohou mnozí vidět paralelu se studentským hnutím Fridays for Future. Nemůže chybět ani drobné ohrazení proti odborům v podobě výzvy k pečlivějšímu promyšlení termínu a důvodu stávky.

Co nás čeká dál?

Promyšlenějším termínem je konkrétně myšleno zvolení nějakého klíčového dne pro vzdělávání, jakým může být například období maturit nebo dny přijímacích zkoušek na střední školy. Vzhledem k tomu, že by se jednalo o značně kontroverzní krok, profesor Peterka vysvětluje: „Beru to jako provokaci. Nemyslím si, že je reálné, aby se to stalo, navíc mi připadá, že to s sebou může nést spoustu nepříjemných důsledků,“ a vysvětluje, „vnímám to hodně jako snahu ukázat, že máme nějaké páky, které nejsou moc velké, nechceme je použít, ale jsou tam.“

Námi oslovení kantoři se shodují v tom, že žádnou zásadní změnu stávka nepřinese. K zvýšení platů, jak už se premiér Babiš

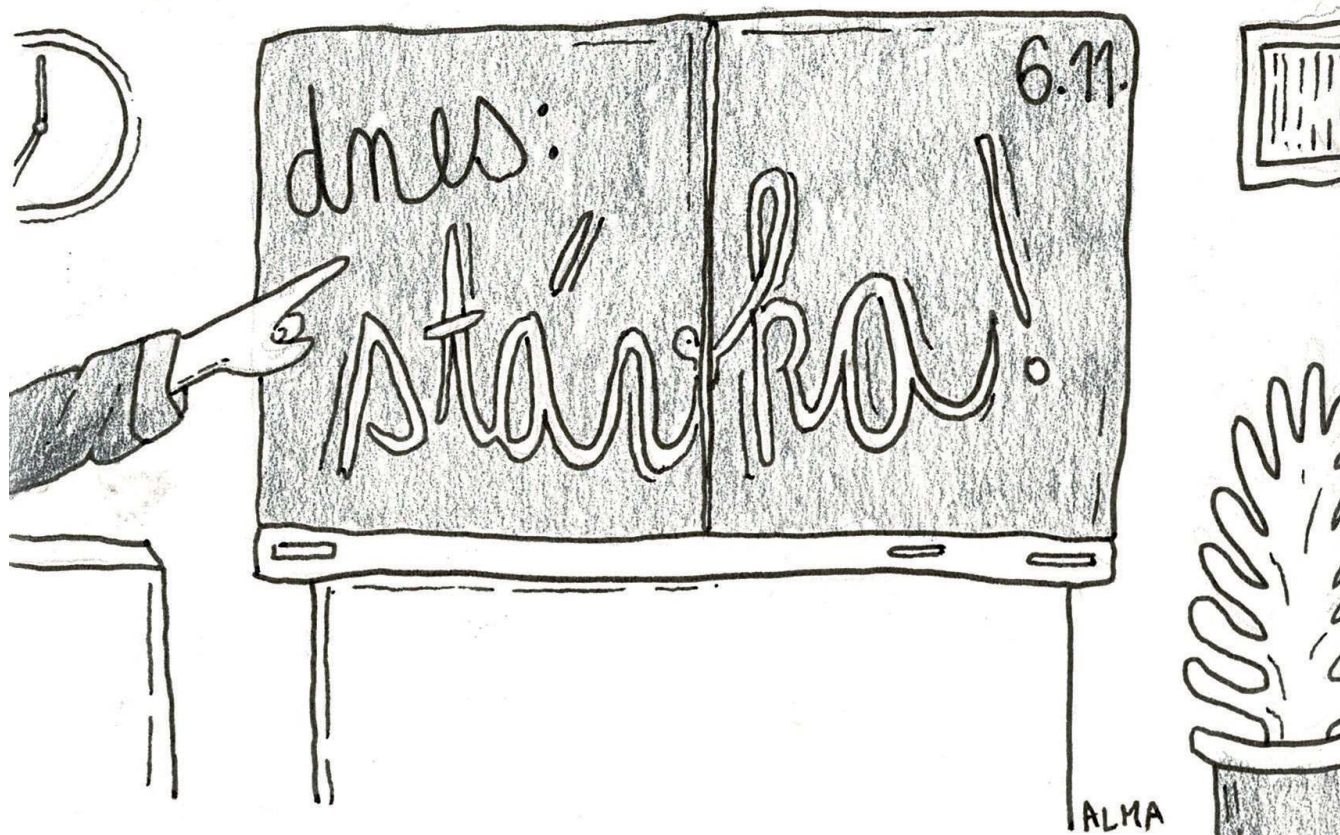
nechal slyšet, nedojde. Ani scénář s další stávkou nepovažuje nikdo za příliš pravděpodobný. Smysl v tom nicméně všichni zúčastnění pedagogové vidí. Jak vystihla profesorka Marková: „Systémová změna vyžaduje čas, takže tu stávku považují za dobrý výkop a to, jestli se něco změní, bude záležet i na tom, jestli se tomu my budeme nadále věnovat.“

Jsme třicet let od sametové revoluce a přesto učitelé, kteří vzdělávají budoucí naděje naší vlasti, mají pocit nedostatku podpory od státu samotného a to především v podobě jasně nastaveného a dlouhodobě promyšleného systému investování do vzdělávání. Nezapomínejme si těchto lidí – učitelů – vážit. Je totiž k zamyšlení, že za přihlížení tomu, jak nová generace vyrůstá do rychle

plynoucího světa 21. století, který přináší a zároveň vyžaduje nové přístupy a principy vzdělání, jen doufáme a ne bojujeme alespoň za to, aby se měli učitelé o něco lépe. Když vezmeme v potaz důležitost zajištění vlastní budoucnosti, zdá se to být trochu málo.

Při příležitosti stávky učitelů jsme také pořídili dva rozhovory s učiteli, ve kterých se zabýváme jejich osobním pohledem na smysluplnost stávkování i s ním se pající rozpory. Už teď je v plném znění najdete na naší facebookové stránce:
<https://fb.com/tychogjk>

Matěj Knop a Patrik Voříšek

Horáčkův monolog

Tak já se teda přiznávám
S lehkými dívkami pospávám
Odpoledne v parku vysedávám
Nechci se z ničeho vymlouvat
Ve středu ráno chodím se rouhat
Co vám budu povídat
Nedokážu sám sebe uhlídat
Do zítřka zbývá 5 posudků
Ty hotové jsou plné předsudků
Co přednesu na svoji obranu?
Druhý život již přece nedostanu
Studentem chtěl bych stále býti
To mi snad nemůžete zazlíti
Ty staré dobré časy
Kdy měl jsem ještě dlouhé vlasy
Pivka vypil celé basy
Oblíben byl celými masy
(i když valentýnku jsem nedostal žádnou)
Co ještě říci, přátelé?
Moje mládí bude za chvíli omšelé.
Užívám si, dokud můžu
Takže dneska v parku!

Emil Javůrek

Naznak

Ležim naznak
nade mnou nic
než jeden mrak

šedivej chuchvalec

na skla brejlí
mi prší tvý slzy
stírám ty růžový kapky

nade mnou nic
než jeden mokrej hadr
a ty ho ždímeš

snažím se plavat
kraula
nikdy mi moc nešel

ždímeš mě
a já se topím

podáváš mi pomocnou ruku
asi na znamení přátelství
potřásám jí
a loučím se

vyhybám se vodě
ale stejně tak i tobě

Jáchym Vanc

Básně pocházejí ze sborníku semináře tvůrčího
psaní GJK ze školního roku 2018/2019.

Děkujeme vedení školy, že máme možnost časopis vydávat pod záštitou GJK

Na vzniku časopisu se podíleli:

Odpovědná kontaktní osoba: **Patrik Voříšek**

Sazba a grafika: **BRBRK, Alžběta Volhejnová Katka Zusková**

Korektura: **Matěj Knop, Tomáš Harcuba, BRBRK, Samuel Šmíd, Emma Barnoky, Jan Růžička**

Editace: **Elizaveta Podobnaja, Klára Richterová, Samuel Šmíd, Patrik Voříšek, Adéla Štěrbová, Amálie Nováková, Bára Králová,**

Titulní strana: **Eda Klíma**

Ilustrace: **Alma Fialová, BRBRK**

V rukou držíte už třetí číslo studentského časopisu Tycho, který funguje na GJK na principu od studentů pro studenty. "Od studentů pro studenty" pro nás znamená, že užitek (nebo požitek) čtenářů a tvůrců má stejnou hodnotu. Pokud máš tedy nějaké připomínky, návrhy nebo pochvaly či se chceš zapojit nebo zkusit v projektu zužitkovat svůj um a znalosti (ať jsou jakékoli), neváhej nás kontaktovat na emailu (casopis.tycho@gjk.cz) nebo osobně (podívejte se tady vzadu na poděkování).

Nebyli jsme na to však sami, účast vás, studentů, na celém projektu ho posunuje vpřed. Proto děkujeme za vaše příspěvky.

1						9	
	2					8	
		3	1		6		
	8	1	7			4	
9	7	5	3	8	1	2	
5			4	6	9		
	5		2	7			
	3				2		
4						8	

7		5					
2		8	7			5	1
		1	4	3		9	
1	4						
		7	1	4	6	3	
						7	4
		9		2	7	1	
6	7			1	8		3
					4		9

